

LAKIALOITE 33/2005 vp

Laki työsopimuslain 4 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa ehdotetaan osittaisen hoitovapaan laajennusta koskemaan pitkäaikaissairaiden ja vammaisten lasten vanhempia siihen asti, kun ko. lapsesta tulee täysi-ikäinen.

Vammaisen tai pitkäaikaissairaana lapsen sairauteen tai kuntoutukseen liittyvät asiat vievät usein paljon aikaa vanhemmilta. Monet vanhemmat jäävät lapsen vammaisuuden tai pitkäaikaissairauden vuoksi pois töistä kokonaan. Useille vanhemmille voi olla kuitenkin parempi vaihtoehto, että he pystyisivät työskentelemään lyhyempää työpäivää ja säilyttämään tuntuman työelämää. Nykyisin tätä vaihtoehtoa ei käytännössä ole tarjolla samoin edellytyksin, jotka pätevät muiden lasten perheisiin.

Työsopimuslainsäädäntö on käynyt läpi kokonaisuudistuksen. Uusi työsopimuslaki (55/2001) tuli voimaan 1.6.2001. Uudistuksessa perhevapaita koskevat säännökset siirrettiin sellaisinaan uuden työsopimuslain 4 lukuun. Luvussa säädetään myös osittaisesta hoitovapaasta. Luvun 4 §:ää on muutettu helmikuun 2004 alusta lailla (870/2003) niin, että vanhempi voi saada lapsensa hoitamiseksi osittaista hoitovapaata siihen saakka, kun perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Jos lapsi kuuluu perusopetuslain (628/1998) 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, osittaista hoitovapaata voi kuitenkin saada siihen saakka, kunnes lapsen kolmas lukuvuosi päättyy. Lapsen molemmat vanhemmat tai huoltajat saavat olla osittaisella hoitovapaalla saman kalenterijakson aikana, mutta

eivät yhtäaikaaisesti. Uudistus on luonut edellytyksiä sille, että lapset joutuvat harvemmin viettämään pitkiä aikoja yksin kotona.

Lakialoitteessa tarkoitettu uudistus kattaa perusopetuslain (628/1998) 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten perheet.

Laki iltapäivähoidosta on lisännyt kuntien tietoisuutta ensimmäisen ja toisen luokan oppilaiden iltapäivätoiminnan tarpeellisuudesta. Koulujen iltapäivätoiminnan laajentaminen ala-asteella onkin tärkeä osa ratkaisua lasten tilanteen parantamiseksi. Iltapäivätoimintaa koskevassa lainsäädännössä on pyritty huomioimaan erityistä tukea tarvitsevat lapset. Edelleen työaikojen pitäisi olla joustavammat mm. vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten vanhempien osalta, koska heidän kasvatusvastuunsa vaatii erityisen suuria voimavaroja.

Vanhemmilla on lasten ensisijainen kasvatusvastuu, ja perhe on lapsen ensisijainen kasvu- ja kehitysympäristö, myös silloin kun lapsi on vammainen tai pitkäaikaissairas. Vanhempia on tuettava ottamaan kasvatuksellinen rooli ja lasten vanhempien yhteistä aikaa on lisättävä eri keinoin. Työmarkkinoilla tarvitaan kaikilla tasoilla lapsi- ja perhelähtöistä ajattelua. Osittaisella hoitovapaalla voidaan parantaa perhe- ja työelämän yhteensovitusta ja lisätä lasten ja vanhempien yhdessäoloaikaa.

Työnantajille osittaisen hoitovapaan laajeneminen ei aiheuta merkittäviä lisäkustannuksia, koska työajan lyhennyksiä voidaan osaksi kor-

vata työn tehostamistoimilla ja töiden uudelleenjärjestelyillä. Julkishallinnossa tehtyjen arvioiden mukaan osittaisesta hoitovapaasta ei useimmiten aiheudu lainkaan lisäkustannuksia. Siltä osin kuin työaikaansa lyhentävän työntekijän sijaan ei palkata lisätyövoimaa, koituu järjestelystä vähäisiä verotulojen menetyksiä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työsopimuslain 4 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä tammikuuta 2001 annetun työsopimuslain (55/2001) 4 luvun 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 870/2003, seuraavasti:

4 luku

Perhevapaat

4 §

Osittainen hoitovapaa

Työntekijä, joka on ollut saman työnantajan työssä yhteensä vähintään kuusi kuukautta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, voi saada lapsensa tai muun hänen taloudessaan vakituaisesti asuvan lapsen hoitamiseksi osittaista hoitovapaata siihen saakka, kun perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Jos

lapsi on vammaisen tai pitkäaikaissairas, osittaista hoitovapaata voi saada sen kalenterivuoden loppuun, jona lapsi täyttää 18 vuotta. Lapsen molemmat vanhemmat tai huoltajat saavat olla osittaisella hoitovapaalla saman kalenterijakson aikana, mutta eivät yhtäaikaaisesti. Työntekijän on tehtävä esitys osittaisesta hoitovapaasta viimeistään kaksi kuukautta ennen vapaan alkamista.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 2005

Ulla Anttila /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Janina Andersson /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Tarja Cronberg /vihr
Tuija Nurmi /kok
Rosa Meriläinen /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Osmo Soininvaara /vihr

Heidi Hautala /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Tuija Brax /vihr
Irina Krohn /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Virpa Puisto /sd
Anne Huotari /vas
Raimo Vistbacka /ps
Jouko Laxell /kok

Leena Rauhala /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Aila Paloniemi /kesk
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sinikka Hurskainen /sd
Risto Kuisma /sd
Sari Essayah /kd
Minna Sirnö /vas
Petri Neittaanmäki /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Marjaana Koskinen /sd
Satu Taiveaho /sd
Tony Halme /ps
Timo Soini /ps
Pekka Vilkuna /kesk
Maija-Liisa Lindqvist /kesk
Matti Kauppila /vas
Toimi Kankaanniemi /kd
Arto Satonen /kok
Kimmo Sasi /kok
Päivi Räsänen /kd
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Sari Sarkomaa /kok
Maija Perho /kok
Arja Alho /sd
Pentti Tiusanen /vas
Veijo Puhjo /vas
Jari Vilén /kok
Jukka Vihriälä /kesk
Ilkka Taipale /sd
Jaakko Laakso /vas
Maija Rask /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Säde Tahvanainen /sd
Kaarina Dromberg /kok
Outi Ojala /vas
Kyösti Karjula /kesk
Susanna Huovinen /sd
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Pia Viitanen /sd
Jyrki Katainen /kok
Pehr Löf /r
Nils-Anders Granvik /r
Bjarne Kallis /kd
Hanna-Leena Hemming /kok
Erkki Virtanen /vas
Markku Laukkanen /kesk

Mikko Alatalo /kesk
Heli Paasio /sd
Marjukka Karttunen /kok
Jaana Ylä-Mononen /kesk
Anne Holmlund /kok
Paula Risikko /kok
Jere Lahti /kok
Kari Uotila /vas
Annika Lapintie /vas
Markus Mustajärvi /vas
Marja Tiura /kok
Terhi Peltokorpi /kesk
Leena Harkimo /kok
Irja Tulonen /kok
Eva Biaudet /r
Suvi Lindén /kok
Pertti Salovaara /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk
Esko-Juhani Tennilä /vas
Anneli Kiljunen /sd
Antti Kaikkonen /kesk
Kalevi Olin /sd
Jukka Roos /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Miapetra Kumpula /sd
Susanna Rahkonen /sd
Heikki A. Ollila /kok
Raija Vahasalo /kok
Antti Rantakangas /kesk
Ahti Vielma /kok
Juha Rehula /kesk
Mikko Kuoppa /vas
Matti Saarinen /sd
Pirkko Peltomo /sd
Jyri Häkämies /kok
Petri Salo /kok
Susanna Haapoja /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Immonen /vas
Iivo Polvi /vas
Esa Lahtela /sd
Rakel Hiltunen /sd
Harry Wallin /sd
Minna Lintonen /sd
Lyly Rajala /kok
Matti Kangas /vas